سیاسی نــەزان بەڵــایە ... ڕەزا شوان

(جۆرج ئورۆیل) دەڵێ:" لە سەردەمی ئەمەدا، شتێک نییە بە ناوی دوور لە سیاسەت، هەموو کێشەکان کێشەی سیاسین".. بێگومان سیاسەت بە گرنگترین پایەکانی دەوڵەت هەژماردەکرێت.. بە سیاسەتێکی ئەرێنی و دروست دەوڵەتان بەڕێوەدەچن و دەتوانن بە ئاشتی و ئاسوودەیی لەگەڵ یەکتری دا هەڵبکەن و بژین.. هەر لە رێی سیاسەتیشەوە دەوڵەتان دەتوانن رێز و پێگەی باشیان لە نێو نەتەوەکان دا هە بێت.

لە ئەمڕۆدا سیاسەت وەکو زانیارییەکی پێویستی سەربەخۆ، بە بەڕێوەبردنی کاروباری دەوڵەت و کۆمەڵگا بە شێوەیەکی راست ودروست، لە زانکۆکانی جیهان دا دەخوێندرێ و کۆلێژی تایبەتی زانیارییەکانی سیاسەت هەیە.. ساڵانە بە هەزاران خوێندکار لە جیهان دا لەم کۆلێژانە دەردەچن و لە لقەکانی سیاسەت دا، خوێندنی باڵا تەواودەکەن و وەکو پسپۆڕ و شارەزایەکی سیاسی لە جمگەکانی دەوڵەت دا کاردەکەن.. وزیاتریش درێژە بە زانیاری و رۆشنبیری و شارەزایی سیاسییان دەدەن.. ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە زانیاری سیاسی چەند گرنگە لەم رۆژگارەدا، بە تایبەتیش بۆ ئەوانەی ئەم بوارەیان هەڵبژاردووە و سیاسەت بووە بە پیشەیان و بە مەیدانی کار و خزمەتکردنیان.. تا ئەو رادەیەی کە سیاسی بە پزیشکی کۆمەڵایەتی و بە ئەندازیاری بە ڕێوەبردنی دەوڵەت دەزانرێن. سیاسی دڵسۆز و پسپۆڕ و شارەزا رێزێکی تایبەتی لە لای گەلەکەی هەیە.

ئەوەی نەتوانێت، لە زانیارییەکان و لە هونەرەکانی سیاسەت شارەزا بێت و نەتوانێت پراکتیکیان بکات.. یا ئەوەی رۆشنبیرییەکی سیاسی ئەوتۆی نەبێت.. شایەنی ئەوە نییە کە سیاسەت بکات بە پیشەی و لەم بوارەدا کاربکات و خۆی بە سیاسی بزانێت.
لە ئەمڕۆدا لە کوردستانی ئەمەدا، کەسانێکی زۆری نەزان و نا بەڵەد خۆیان لە سیاسەت هەڵقورتاندووە و خۆیان بە سیاسی ناودەبەن.. بەشێک لەم کەڵکە سیاسییە نەزانانە خۆیان گەیاندۆتە پایەیەکی بەرز و هەستیاری دەسەڵات لە باشووری کوردستان دا.. کەسانێکی ناسیاسی و ناڕۆشنبیری هیچ لەبارن.. بەڵکو هی وایان تێدایە، کە سێ شەو و سێ رۆژ لەمەنجەڵێک دا بیکوڵێنیت، بڕواناکەم کە تنۆکێک سیاسەتی لێبێتە بەرهەم.. چونکە هیچ باگراوند و زانیاری و شارەزاییەکی

سیاسی و رۆشنبیریان نییە.

(جۆرج برنادشۆ) دەڵێ:" ئەو هیچ نازانێت، وا هەستیش دەکات کە زۆر دەزانێت، کەواتە سیاسەت دەکات بە پیشەی"
زیادەرۆیی ناکەین ئەگەر بڵێین، ئەمانە شەرپەنجەی دەسەڵاتن و هۆکاری ئەو هەموو نەهامەتی و قوڕبەسەری و شکستی و ماڵوێرانیانەن کە بەسەر گەلەکەمان دا هاتوون.. هۆکاری ئەو هەموو قەیرانانەن کە رووبەڕووی کوردستان بوونەتەوە.. ئەمانەن کە چارەنووس و داهاتووی گەلەکەمانیان خستۆتە مەترسییەوە.. خەڵکیان بێ هیوا کردوون.. کورد وتەنیش:" بەردێک نەزان بیخاتە گۆمەوە.. بە سەد زانا دەرناچێت"
(غەمگین کوردستانی" دەڵێ:" سیاسی نەزان، مەترسیە بۆ گەلەکەی، زیاترە لەو مەترسییەی کە دوژمنەکانی بۆی دروست دەکەن"
سیاسەتمەدار تا زیاتر بچێتە قووڵایی زانیارییەکانی سیاسەتەوە.. تا زیاتر خۆی رۆشنبیر بکات.. تا زیاتر شارەزای هونەرەکانی سیاسەت و گەمەی سیاسی بێت.. باشتر دەتوانێت کار لەم بوارەدا بکات و سەرکەوتووبێت.. بە پێچەوانەشەوە، تا نەزان و نەشارەزا و بێ ئەزموون بێت، ناتوانێت ببێت بە سیاسی و سەرکەوتووبێت لە راپەڕاندن و لە جێبەجێکردنی ئەو کارانەی لە ئەستۆی دایە.. تووشی دۆڕان و شکستی و شەرمەزاری دەبێت.. زۆر جاریش ئەم ناسیاسیانە، دەستی چەوربوویان بە خەڵکی تردا دەسڕن و پاکانە بۆ شکستییەکانیان دەکەن و خۆیان لێ بتاوان دەکەن.. ئەم سیاسییە نەزانانە هەست بە ئاست نزمی و بە بێتوانایی خۆیان دەکەن، بۆیە رقیان لە رۆشنبیران و لە کەسانی خاوەن بڕوانامەی باڵا و لە ئاکادیمی پسپۆر و لە سیاسەتزانانی بە توانایە.

بەشێک لەم سیاسییە نەزانانە حەز بە خۆدەرخستن دەکەن، بە تایبەتیش لە کەناڵە تەلەفزیۆنییەکان دا.. بەڵام بینەر و گوێگرانی رۆشنبیرن دەزانن کە چەند ئاستی رۆشنبیری و سیاسیان نزمە.. چەند قسەی نا بەجێ و هەڵەق و بەڵەق دەکەن.
زۆر لەم سیاسییە نەزانانە، زۆر باش دەزانن کە سیاسی نین.. بەڵام دوای بەرژەوەندی خۆیان کەوتوون، بە تایبەتیش دەستکەوتی ماددی و پۆستی دەسەڵات.. هەموو ژیانیان بۆ بەدەستهێنانی ئامانجێک تەرخان کردوون، ئەویش کورسی دەسەڵاتە، بۆ گەیشتن بەم ئامانجەشیان رێگای نادروست و نەشیاو دەگرنەبەر.. ئەوان بڕوایان بە چەمکی (ئامانج پکانە بۆ هۆکارەکان دەکات) لە راستیش دا ئەمانە تەنها مەبەستیان گەیشتن بە کورسی و پۆست نییە.. بەڵکو ئەوان چاویان بڕیوەتە ئەو

دەستکەوتانەی کە لە پشتی کورسییەوە دەنەدی، وەکو دزی و خۆدەوڵەمەندکردن و گەندەڵی و تۆڵەکردنەوە لە هەرکەسێک پێیان بڵێن ئەوە پێتان خوارداناون.

زۆر بەداخەوە، ئەو دەستکەوتانەی کە گەلەکەمان بە دەریایەکی خوێن و فرمێسک.. بە هەزاران قوربانی ئەنفال و کیمیاباران.. بە کاولکردنی پێنج هەزار دێهاتی کوردستان هاتنەدی.. سیاسییە نەزانەکانمان زۆر بە ئاسانی لەسەر مێزی گفتوگۆدا دۆڕاندیان.. هەر ئەمانەش پارێزگای کەرکوک و خانەقین و ناوچە داگیرکراوەکانی تری باشووری کوردستانیان دۆڕاند.. چونکە گەمەکەرە سیاسی نەزانن.. لە زانیاری و لە هونەری سیاسەت دا نابەڵەدن.. نەیان توانی ناخی بەرانبەرەکانیان بخوێننەوە.. نەزان بوون و پێشبینی ئەگەر و گریمانەکانیان نەکرد.. هیچ پەند و وانەیەکیشیان لە نەهامەتییەکان و لە هەڵە و لە هەڵخەڵەتاندن و لە شکستییەکانی رابردووی گەلەکەمان وەرنەگرتن.. (سوکرات) دەڵێ:" نەزان کەسێکە کە دووجار پێی لە بەردێک هەڵبکەوێت" تا ئێستا چەندین جار داگیرکەرانی کوردستان ئەم خاڵە لاوازەی سەرکردە ناسیاسییەکانی کوردیان قۆستەنەتەوە و توانیویانە زۆر بە ئاسانی بیان خەڵەتێنن.. لە سیاسەتیش دا رەوشت و بەها و بەڵێن بوونیان نییە.. سیاسەت هونەری هەڵخەڵەتاندنە، گەر تۆ نەتوانیت من بخەڵەتێنیت، من دەتوانم تۆ بخەڵەتێنم.. هەموو جارێکیش گەلەکەمان باجێکی زۆری ئەم هەڵانەی سیاسییە نەزانەکانمانی داوەتەوە.. کەچی ئەوان باکیان نییە و وەکو بەرزێکی بانان بەی دەرچوونە.

ئەوەتا لە ئەنجامی نەزانین و نابەڵەدییان لە سیاسەت دا، گەلەکەمانیان رووبەڕووی چارەنووسێکی نادیار کردووە.. بە دەیان قەیرانیان بۆ کوردستان دروست کردوون.. کەچی نە دان بە هەڵەکانیان دا دەنێن.. نە داوای لێبووردن لە گەلەکەمان دەکەن.. نە واز لە دەسەڵات دەهێنن.. نە تێڕیش دەبن.. بەزەییشیان بە هەژار و برسی و منداڵانی گەلەکەمان نایاتەوە.. بە هەوسی خۆیان، بە راست و چەپ دا، بە ئاشکرا و بەبێ شەرم سامانی گەلەکەیان دەدزن و.. خویان بەدەی ناکەن.